

NEKI VIDOVI ODNOSA IZMEĐU PRIPADNIKA POKRETA MOLITVA I RIJEČ I KATOLIČKE CRKVE U HRVATSKOJ

Vine MIHALJEVIĆ, Marko MARINIĆ, Stipe TADIĆ
Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb

UDK: 289(497.5):282
316.644:282>(497.5)

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 19. 10. 2004.

Empirijsko istraživanje među pripadnicima novih laičkih crkvenih pokreta provedeno je 2001. godine. Kako je među ispitanicima sudjelovalo i 148 pripadnika autohtonoga hrvatskog pokreta Molitva i Riječ, za potrebe ovoga rada izdvojili smo nekoliko pitanja koja se tiču njihova odnosa prema instituciji Katoličke crkve. Najprije su iznesene osnovne informacije o utemeljenju i radu toga pokreta. Zatim su utvrđena i neka sociodemografska obilježja ispitanika, a najveći dio rada bio je posvećen upravo nekim vidovima odnosa pripadnika pokreta "MiR" prema Katoličkoj crkvi i njezinim službenicima, i to s gledišta dviju nezavisnih varijabla: spolne pripadnosti i životne dobi. Istraživanje je pokazalo kako ispitanici u najvećem postotku smatraju da Katolička crkva nastoji živjeti i svjedočiti Evanđelje te da njezini svećenici nastoje živjeti svoje zvanje na uzornoj razini. Žene percipiraju svećenika najprije kao "duhovnoga vođu", a muškarci u prvom redu kao "graditelja žive Crkve". Što se tiče odijevanja svećenika izvan službenih obreda, žene su sklonije mišljenju da se svećenici trebaju odijevati prigodno, dok muškarci misle kako uvijek i svuda trebaju isticati svoje svećenstvo. Neovisno o spolnoj ili dobnoj pripadnosti, ispitanici svećeniku za savjet uglavnom idu samo prigodno. Rezultati istraživanja pokazali su kako anketirani pripadnici eklezijalnoga pokreta Molitva i Riječ imaju prilično kritički stav prema svojoj matičnoj religijskoj instituciji, s kojom nemaju onakav oblik suradnje i razumijevanja kakav bi prema mišljenju ispitanika bio poželjan.

Vine Mihaljević, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar,
Marulićev trg 19/1, p. p. 277, 10000 Zagreb, Hrvatska.
E-mail: Vine.Mihaljevic@pilar.hr

UVOD

U okviru empirijskog istraživanja novih laičkih eklezijalnih pokreta, što su ga 2001. godine proveli istraživači Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, anketiran je i određen broj (148) pripadnika laičkoga crkvenog pokreta Molitva i Riječ. Kako je posrijedi autohtoni hrvatski pokret (Barun, ur., 1995.), odnosno pokret proizašao iz krila Katoličke crkve u Hrvatskoj sedamdesetih godina 20. stoljeća, čini se osobito zanimljivim provjeriti u kakvu su odnosu današnji pripadnici toga pokreta i njihova matična religijska institucija, odnosno Katolička crkva. Stoga ćemo u ovom radu, nakon što kažemo nešto općenito o samom pokretu te utvrdimo neka sociodemografska obilježja njegovih ispitanih pripadnika, analizirati upravo pitanja (izdvojena iz anketnog upitnika) koja se tiču odnosa između današnjih pripadnika pokreta Molitva i Riječ, s jedne strane, te Katoličke crkve i njezinih službenika, s druge.

Zajednica "MiR" (Molitva i Riječ)

U drugoj polovici 20. stoljeća na svjetskoj (E. Barker, 1999.; Beckford, 2003.), ali i hrvatskoj, sceni dolazi do obnavljanja religije i religioznoga života, što se osobito očituje u pojavi religijskih pokreta (Ivančić, 1981., 1983.; Fenomen sekti ili religioznih pokreta, 1986.; Jukić, 1991.; Nikić, ur., 1997.; Tadić, 2002.). Među pokretima vjerskoga buđenja u Hrvatskoj nastaje i molitvena zajednica Molitva i Riječ ("MiR"), kao autohtoni hrvatski pokret obnove u Katoličkoj crkvi (Barun, ur., 1995.). Njezin početak seže u 1971. godinu, kada je dr. Tomislav Ivančić "započeo rad sa srednjoškolskom i studentskom vjeronaučnom zajednicom u samostanu sestara milosrdnica u Frankopanskoj 17 u Zagrebu" (Barun, ur., 1995., 3).

Društveni i politički kontekst u kojem je nastala Molitva i Riječ bili su socijalizam i komunizam, u kojem je bilo zabranjeno svako vjersko laičko javno udruživanje. O tom razdoblju političkoga jednoduša najbolje svjedoče prvi sudionici seminara, koji su bili pod prismotrom tajnih agenata i policije ondašnje države. Tako jedan od prvih pripadnika molitvenog pokreta "MiR" piše: "Tada smo s pozornošću i ponosom slušali što se događalo u hrvatskom proljeću i s poštovanjem i sućuti izgovarali imena žrtava tog vremena koji su tada već bili osuđenici bez prava glasa. U tom vremenu mi smo za naše 'druge' u školi i fakultetu bili zaslijepljeni religijom i nimalo moderni. Redovito smo nedjeljom, a i radnim danima, prisustvovali sv. Misi, pohađali vjeronauk, družili se i u slobodno vrijeme, zajedno pokušavajući slijediti Evanđelje i tog Krista za koga su svi tvrdili da je mit" (Foretić, 1994., 2).

S druge pak strane, nisu im bili baš naklonjeni ni katolički svećenici, naime službeni predstavnici Katoličke crkve,

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

koji su s nepovjerenjem gledali na nove oblike liturgije, osobno religiozno iskustvo, obraćenja, nova molitvena okupljanja, nove glazbene trendove u liturgiji, pričest na ruku i drugo. Poneki svećenici u Katoličkoj crkvi "su nam pokušali pripisati etiketu protestanata, pentekostalaca, karizmatičara i ne znam što drugo. No, mi nismo zastranili i otišli u neku sektu već smo ostali aktivni članovi ove Katoličke Crkve u Hrvata" (Foretić, 1994., 2). S vremenom se situacija promijenila te je 1995. godine Hrvatska biskupska konferencija odobrila molitvenu zajednicu Molitva i Riječ kao "vjerničko društvo u Crkvi" (Barun, ur., 1995., 6).

Poslanje i djelovanje zajednice "MiR" jest reevangelizacija Katoličke crkve i evangelizacija svijeta prema smjernicama Drugoga vatikanskog sabora (Ivančić, 1995.). Taj način djelovanja molitvene zajednice "MiR" ostvaruje se modelom seminara, koji se 1979. godine nazivaju Seminari za osnovno kršćansko iskustvo, zatim od 1983. godine Seminari za evangelizaciju Crkve, a za Domovinskog rata 1992. godine dobili su naziv Katolički seminari MIR (Barun, ur., 1995.).

Premda su smjernice i poticaji opće postsaborske obnove u Katoličkoj crkvi, kao i iskustva raznih karizmatičkih i molitvenih pokreta u svijetu, zamjetno utjecali na strukturiranje i rast seminara, on u mnogočemu ostaje izvoran i specifičan prinos mjesne Katoličke crkve u Hrvatskoj novim eklezijalnim pokretima i gibanjima u općoj Crkvi. Ovi su seminari "autohtoni hrvatski model za reevangelizaciju Crkve i evangelizaciju društva" (Štetić, 1993., 198). Baš zbog toga seminar je i izazvao pozornost mnogih, ne samo u Katoličkoj crkvi nego i u društvu, osobito kada (1984.) prelazi granice naše zemlje.

Vrijeme trajanja seminara obično su tri posljednja dana u tjednu (petak poslijepodne, subota i nedjelja). Sudionici prisustvuju predavanjima, molitvama, razgovorima (u počecima i radom u grupama), a navečer odlaze kućama. Teme koje se obrađuju zahvaćaju širok dijapazon temeljnih općeljudskih, egzistencijskih pitanja i traženja, kako onih "klasičnih" tako i onih uzrokovanih modernim dinamičnim načinom života.

Od prvoga seminara za osnovno kršćansko iskustvo, održanog 1979. godine, do 2004. godine održano je nekoliko stotina seminara u zemlji i inozemstvu. Generalno bi se moglo reći da se seminar sastoji od teorijskoga i praktičnoga dijela. U teorijskom se dijelu, naravno, u obliku predavanja iznose temeljne istine katoličke vjere, dok se u "praktičnom" dijelu sudionike molitvom i osobnim svjedočenjima nastoji "dovesti do zrele vjere, za koju kažemo da je iskusna vjera. Iskusna vjera je ona u kojoj je čovjek evangeliziran te sam počinje evangelizirati" (Barun, ur., 1995., 7).

Uz evangelizaciju, navještaj vjere, koja zauzima središnje mjesto u djelovanju zajednice "MiR", razvijene su još neke djelatnosti, poput izdavanja duhovnih knjiga, biltena "Koraci" (1977.-1984.), "Novi koraci" (od 1984.) i ponovno od 2001. "Koraci" (list zajednice "MiR"), kao i pružanje duhovne pomoći, odnosno (psiho)terapijska djelatnost.

Iz redova zajednice "MiR" proizašli su stručno osposobljeni ljudi, koji su 1990. godine (uz dr. Ivančića) u Zagrebu osnovali društveno-humanitarnu ustanovu Centar za duhovnu pomoć¹ (CDP). Oni se u liječenju duhovnih bolesti služe vlastitom metodom (hagioterapija – liječenje svetim), brinu se o osobama sa psihičkim i duhovnim tegobama, ugroženim obitelji i sl.² Njihov je rad došao osobito do izražaja u otklanjanju duhovnih rana ("slomljenog srca") i nedaća prognanika, izbjeglica, shrvanih ratnim stradanjima i otklanjanju post-traumatskoga stresnog poremećaja (PTSP). CDP pruža duhovnu pomoć svim ljudima bez obzira na dob, profesiju ili svjetonazor, a pružaju je stručno i teološki osposobljeni vjernici laici i svećenici u suradnji sa psihijatrima, psiholozima, pedagogima, medicinarima, socijalnim radnicima i svećenicima (Majstorović, Barun, 1999., 33). Centar surađuje s medicinskim ustanovama slične humanitarne skrbi, a otvoren je ljudima svih vjeroispovijedi. Zbog toga su neki u ovoj metodi liječenja vidjeli "običnu religioznu zamku da se tako privuku [novi članovi] u kršćansku vjeru" (Blažević, Nikić i Koprek, 2001., 152). Odgovor djelatnika jest taj da se u Centru za duhovnu pomoć liječi čovjeka kao čovjeka. Budući pak da je to katolička ustanova, razumljivo je da temeljnu duhovnu snagu crpi iz katoličke tradicije i osobnoga religioznog iskustva.

U molitvenoj zajednici "MiR" posvećuje se puno pozornosti odgoju i izobrazbi djelatnika za reevangelizaciju Crkve, evangelizaciju svijeta prema metodama katoličkoga seminara MiR te za područje duhovne medicine prema metodi hagioterapije. U takav cjeloviti odgoj i izobrazbu, koji traju tri-četiri godine, ulaze: duhovni odgoj, teološki studij i specijalno školovanje.

METODA

Empirijski podaci potrebni za izradbu ovoga rada prikupljeni su u sklopu anketnog istraživanja provedenog 2001. godine među pripadnicima novih laičkih crkvenih pokreta u Hrvatskoj. Istraživanjem je obuhvaćeno sedam aktivnih laičkih pokreta u Hrvatskoj, među kojima i pokret Molitva i Riječ.

Anketni upitnik obuhvaćao je širok dijapazon pitanja, koja su se uglavnom odnosila na područje čovjekove religije, religioznosti, ali i brojna druga pitanja iz društvenoga života. Ukupno 148 pripadnika pokreta Molitva i Riječ ispravno je ispunilo upitnike, iz kojih smo izdvojili pojedina, a za naš rad bitna, pitanja pomoću kojih ćemo pokušati saznati nešto više o samim pripadnicima toga pokreta i o nekim njihovim sta-

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

vovima prema vlastitoj religijskoj instituciji, tj. Katoličkoj crkvi, prema crkvenim službenicima, njihovu životu, odijevanju, odnosu prema pripadnicima pokreta itd.

U radu smo se usredotočili na dva cilja. Na prvom mjestu utvrditi sociodemografsku strukturu pripadnika pokreta, a onda istražiti kakav je njihov odnos prema crkvenim strukturama i hijerarhiji te uvidjeti postoje li značajne razlike u odgovorima na naša pitanja preklopljenim sa dvjema nezavisnim varijablama – dobnom strukturom i spolnom pripadnošću ispitanika.

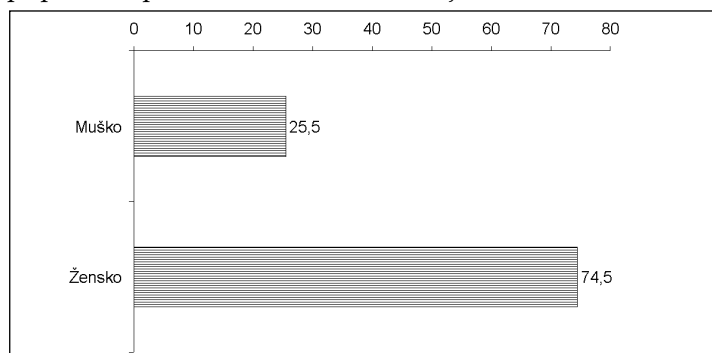
REZULTATI

Kako bi nam kasnija analiza nekih stavova ispitivane populacije bila što jasnija, najprije smo nastojali saznati nešto više o samim ispitanicima. Izdvojili smo nekoliko njihovih sociodemografskih obilježja.

Demografska obilježja pripadnika pokreta Molitva i Riječ

Među anketiranim pripadnicima pokreta Molitva i Riječ znatno je više žena negoli muškaraca. Rezultati istraživanja, prikazani na Slici 1, pokazuju da su gotovo tri četvrtine anketiranih pripadnika pokreta žene, odnosno da je muškaraca tek 25,5%.

➔ SLIKA 1
Spolna pripadnost
ispitanika (%)

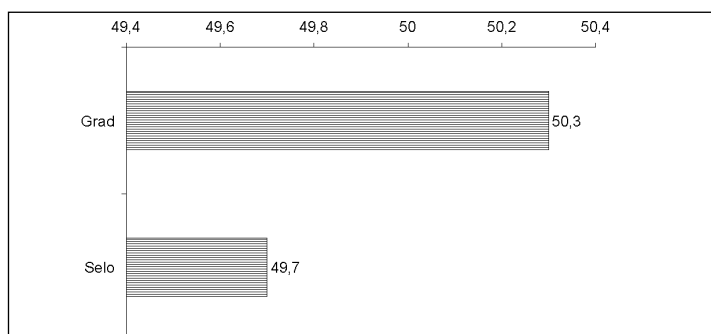

Podaci o podrijetlu pripadnika molitvene zajednice "MiR" prilično su neočekivani. Poznato nam je da brojna istraživanja provedena u nekoliko zadnjih desetljeća u Hrvatskoj na različitim populacijama (Bahtijarević i Vrcan, 1975.; Bahtijarević 1985.; Marinović Jerolimov, 2000.) pokazuju kako su ispitanici podrijetlom sa sela mnogo religiozniji od ispitanika podrijetlom iz gradskih sredina. Međutim, ako se kao jedan od pokazatelja religioznosti uzme i pripadnost laičkom crkvenom pokretu, odnosno ako pretpostavimo da bi među pripadnicima pokreta trebalo biti više ispitanika podrijetlom sa sela, rezultati našeg istraživanja pokazuju upravo suprotno. Naime, postotak ispitanika ruralnoga podrijetla gotovo je identičan ili čak nešto manji u odnosu na postotak ispitanika koji su djetinjstvo do svoje desete godine života proveli u gradskim sredinama.

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

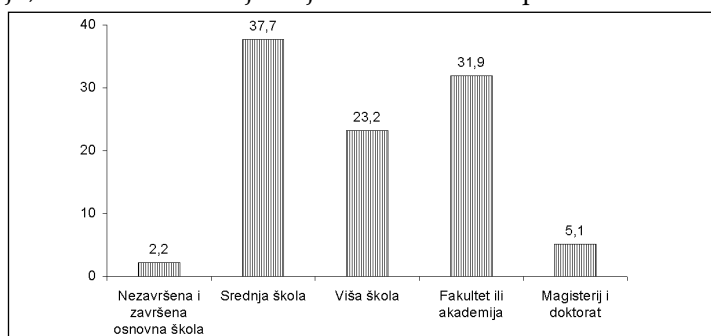
MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

➔ SLIKA 2
Vrsta naselja u kojem
je ispitanik proveo
djetinjstvo do desete
godine života (%)

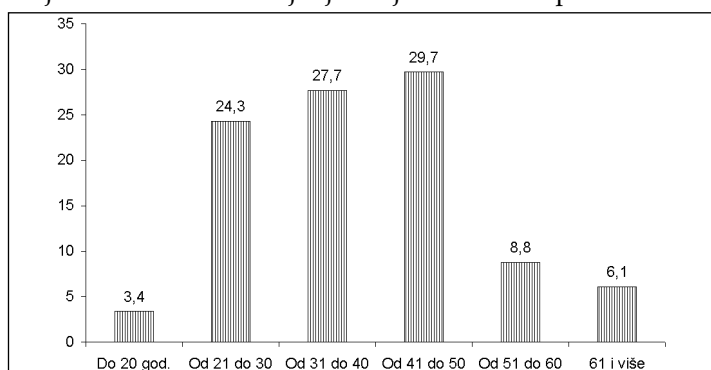
Nerijetko se govori i o nižoj obrazovanosti onih koji po-
hađaju crkvena i vjerska događanja, što bi se onda trebalo od-
nositi i na pripadnike pokreta. No u našem slučaju to se ni-
kako ne može reći. Naime, ispitanika sa završenom i nezav-
ršenom osnovnom školom tek je 2,2%, dok je ispitanika s vi-
šom i visokom naobrazbom više od 55%, a nije zanemariv ni
postotak ispitanika (5,1%) s magisterijem i doktoratom zna-
nosti. Tomu treba pridodati i činjenicu da je dio njih na studi-
ju, odnosno u fazi stjecanja visoke stručne spreme.

➔ SLIKA 3
Stupanj obrazovanja
ispitanika (%)

Promatrajući dobnu strukturu ispitanika, lako se uočava
zastupljenost svih generacija, što je jasan pokazatelj otvoren-
osti i prilagodljivosti pokreta raznim životnim fazama. Dob-
ne skupine, počevši od mlađih od 20 godina pa do umirovlje-
ničke populacije, očito imaju razloga za pripadanje pokretu te
u njemu nalaze zadovoljenje svojih duhovnih potreba.

➔ SLIKA 4
Dobna struktura
ispitanika (%)

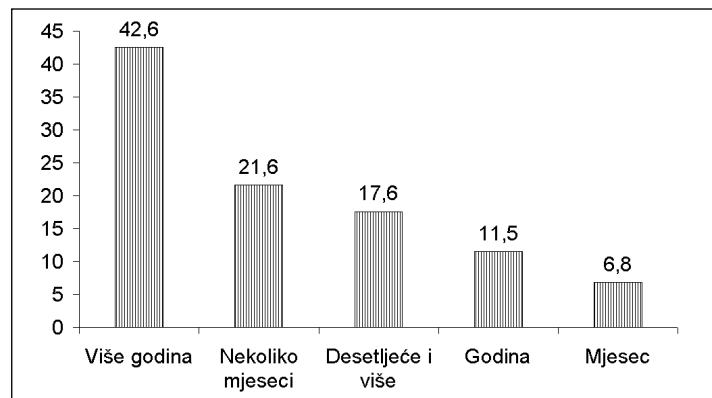

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

➔ SLIKA 5
Dugotrajnost pripad-
anja pokretu (%)

To nam poglavito potvrđuje podatak o dužini članstva u pokretu. Sama činjenica da su ispitanici pripadnici pokreta više godina – ili čak desetljeće i duže – dovoljno govori u prilog tezi da su ispitanici u pokretu pronašli ono što su tražili.

Dugotrajnost članstva u pokretu omogućuje nam izvođenje još jedne teze. Naime, činjenica da su ispitanici već dugo pripadnici jednoga laičkog crkvenog pokreta te da i danas provode dobar dio vremena u pokretu navodi nas na zaključak da bi kao takvi trebali biti upoznati s vrednotama crkvenih struktura i hijerarhije, ali i njezinim eventualnim manama. Stoga ćemo se u nastavku ovoga rada pozabaviti upravo njihovim mišljenjima, stavovima i odnosom pripadnika zajednice "MiR" prema religijskoj instituciji, u našem slučaju Katoličkoj crkvi, i njezinim službenicima. Provjerit ćemo i postoji li razlika među odgovorima s obzirom na spolnu i dobnu pripadnost.

U kojoj mjeri Katolička crkva živi Evanđelje?

Rezultati izraženi u Tablici 1 pokazuju kako nešto više od polovice žena i 40% muškaraca smatra da Katolička crkva nastoji živjeti i svjedočiti Evanđelje. Relativno nizak postotak i žena (18,50%) i muškaraca (16,20%) smatra da Katolička crkva potpuno živi i svjedoči Evanđelje, dok zanemariv postotak i žena i muškarca smatra da Katolička crkva nikako ne živi i ne svjedoči Evanđelje. Između te dvije grupe ispitanika nema statistički značajne razlike.

➔ TABLICA 1
Utjecaj spolne pripad-
nosti ispitanika na
njihovo razmišljanje o
evanđeoskom svjedo-
čenju i životu Katoličke
crkve (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
Potpuno ga živi	16,20	18,50	17,90
Djelomično ga živi	37,80	23,10	26,90
Nastoji ga živjeti	40,50	55,60	51,70
Nikako ga ne živi		0,90	0,70
Ne znam	5,40	1,90	2,80
Ukupno	100,00	100,00	100,00

S obzirom na dobne skupine ispitanika,³ vidi se da najmanji postotak ispitanika koji drže da Katolička crkva potpuno živi i svjedoči Evanđelje pripada srednjoj dobnoj skupini. Potom slijedi najmlađa dobna skupina i tek onda pripadnici najstarije dobne grupe od 51 godina i više.

➔ TABLICA 2
Utjecaj dobi ispitanika
na njihovo
razmišljanje o
evanđeoskom
svjedočenju i životu
Katoličke crkve (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Potpuno ga živi	19,50	15,30	27,30	18,20
Djelomično ga živi	22,00	29,40	22,70	26,40
Nastoji ga živjeti	56,10	51,80	45,50	52,00
Nikako ga ne živi	2,40			0,70
Ne znam		3,50	4,50	2,70
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 6,661$; $p > 0,05$

Da Katolička crkva djelomično živi i svjedoči Evanđelje, podjednako smatraju i pripadnici mlađe i starije dobne skupine, a isto misli i gotovo trećina srednje dobne kategorije. Više od polovice ispitanika najmlađe dobne skupine, polovica ispitanika srednje i nešto manje od polovice ispitanika treće dobne skupine smatraju da Katolička crkva nastoji živjeti i svjedočiti Evanđelje. No pripadnici najmlađe grupe – istina, u posve neznačajnom postotku – smatraju da Katolička crkva nikako ne živi i ne svjedoči Evanđelje. Zapravo su najkritičniji prema Katoličkoj crkvi ispitanici srednje dobne skupine od 31. do 50. godine života, od kojih tek 15,30% smatra da Katolička crkva potpuno živi i svjedoči Evanđelje. Ta generacija djetinjstvom i adolescencijom pripada bivšem komunističkom društvu, a njihova srednja dob pripada razdoblju Domovinskog rata i tranzicije hrvatskoga društva. Stoga oni imaju različita crkvena i društvena iskustva, što utječe i na njihove stavove i na mišljenje prema Crkvi općenito i prema društvu. Između mišljenja pripadnika raznih dobnih grupa o tome u kojoj mjeri Katolička crkva živi i svjedoči Evanđelje nema statistički značajne razlike.

Koja su glavna obilježja svećenika?

Potom se istraživalo postoji li razlika između ispitanika s obzirom na spolnu i dobnu pripadnost u odnosu na glavna obilježja crkvenih službenika, odnosno svećenika Katoličke crkve. Budući da su se u pitanju mogla zaokružiti dva odgovora, u ovom radu iznijet ćemo samo skalu dominantnih obilježja svećenika.

Prema rezultatima iznesenim u Tablici 3, jasno je da žene prije svega percipiraju svećenika kao "duhovnog vođu", zatim "graditelja žive Crkve" i "predvoditelja zajednice vjerni-

⇒ **TABLICA 3**
Glavna obilježja
današnjega svećenika
i spolna pripadnost
ispitanika (%)

ka", a muškarci ponajprije kao "graditelja žive Crkve", "graditelja crkava i kapela" i u istoj mjeri "djelitelja sakramenata" i "duhovnog animatora". Između ovih kategorija ispitanika, odnosno spolne pripadnosti, postoji značajna statistička razlika.

	Muško	Žensko	Ukupno
Duhovni animator	13,50	8,40	9,70
Primjer vjerničkoga življenja		12,10	9,00
Duhovni vođa	5,40	23,40	18,80
Graditelj žive Crkve	29,70	19,60	22,20
Graditelj crkava i kapela	21,60	12,10	14,60
Predvoditelj zajednice vjernika	8,10	15,00	13,20
Djelitelj sakramenata	13,50	7,50	9,00
Prenositelj vjere	8,10	1,90	3,50
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 18,083$; $p < 0,05$

Podaci navedeni u Tablici 4 jasno pokazuju kako svi pripadnici dobnih skupina podjednako percipiraju svećenika kao "graditelja žive Crkve" i "duhovnog vođu". Pripadnici svih dobnih skupina najmanje percipiraju svećenika kao "prenositelja vjere". Dvije starije dobne skupine ističu dominantno obilježje svećenika kao "djelitelja sakramenta". To je donekle razumljivo, jer su oni već poodavno primili sakramente, za razliku od najmlađe dobne skupine, koja još prima ili je nedavno primila sakramente. Stoga se kod najmlađe dobne skupine više naglašavaju obilježja svećenika kao djelitelja sakramenata, duhovnog animatora i primjera vjerničkoga življenja. To upućuje na veliko nesuglasje kada se, s druge strane, uzme u obzir kako je istaknuto obilježje svećenika kao graditelja crkava i kapela. Među stavovima i mišljenjima ispitanika o glavnim obilježjima svećenika među pripadnicima dobnih grupa nema statistički značajne razlike.

⇒ **TABLICA 4**
Glavna obilježja
današnjega svećenika
i dobna pripadnost
ispitanika (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Duhovni animator	12,50	9,40	4,50	9,50
Primjer vjerničkoga življenja	12,50	5,90	13,60	8,80
Duhovni vođa	17,50	18,80	18,20	18,40
Graditelj žive Crkve	20,00	23,50	22,70	22,40
Graditelj crkava i kapela	12,50	16,50	13,60	15,00
Predvoditelj zajednice vjernika	5,00	15,30	18,20	12,90
Djelitelj sakramenata	15,00	7,10	4,50	8,80
Prenositelj vjere	5,00	3,50	4,50	4,10
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 8,881$; $p > 0,05$

Žive li svećenici danas svoje zvanje na uzornoj visini?

Rezultati izraženi u Tablici 5 jasno pokazuju kako i muškarci (45,90%) i žene (42,10%) uglavnom smatraju da se svećenici trude živjeti svoje zvanje. Veći broj žena nego muškaraca smatra da to pak ovisi o svećeniku, dok zanemariv broj i žena i muškaraca smatra da svećenici ne žive svoj poziv ili izazivaju sablazan. Nema statistički značajne razlike u mišljenjima među pripadnicima spolnih grupa.

➔ TABLICA 5
Spolna pripadnost ispitanika i njihova mišljenja o svećeničkom zvanju (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
Mislim da žive	13,50	9,30	10,40
Trude se živjeti	45,90	42,10	43,10
Ne žive	2,70	2,80	2,80
Često izazivaju sablazan	2,70	0,90	1,40
Kako koji svećenik	29,70	40,20	37,50
Neću na njima gledati grijeha	2,70	2,80	2,80
Ne mogu procijeniti	2,70	1,90	2,10
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$$\chi^2 = 2,069; p > 0,05$$

S obzirom na dobnu pripadnost, uočava se najkritičniji stav kod mlađe populacije (blizu 10% mlađe populacije smatra da svećenici ne žive svoje zvanje) i najstarije dobne skupine (gotovo isto toliko pripadnika od 51 godine i više smatra da svećenici izazivaju sablazan). Tomu treba pridodati i one ispitanike starije dobne grupe koji ne mogu procijeniti, što zapravo znači da gotovo petina pripadnika starije dobne grupe ima negativan stav o uzornoj razini na kojoj svećenici žive svoje zvanje.

➔ TABLICA 6
Dobna pripadnost ispitanika i njihovo mišljenje o svećeničkom zvanju (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Mislim da žive	14,60	7,10	13,60	10,20
Trude se živjeti	34,10	45,20	45,50	42,20
Ne žive	9,80			2,70
Često izazivaju sablazan		1,20	9,10	2,00
Kako koji svećenik	36,60	42,90	18,20	37,40
Neću na njima gledati grijeha	4,90	1,20	4,50	2,70
Ne mogu procijeniti		2,40	9,10	2,70
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$$\chi^2 = 28,490; p < 0,05$$

Najkonzistentniji su u stavu pripadnici srednje dobne grupe od 31 do 50 godina života. Oni uglavnom smatraju da se svećenici trude živjeti svoje zvanje, a s druge pak strane da

to ovisi o samom svećeniku. U stavovima o tome žive li svećenici na uzornoj visini svoje zvanje, u dobnim grupama postoji statistički značajna razlika.

Što mislite o svećenikovu odijevanju?

Rezultati pokazuju da kod žena prevladava situacijsko razmišljanje. Naime, one uglavnom smatraju da se svećenik treba odijevati izvan službenoga vršenja obreda prigodno, tj. prema okolnostima i situaciji.

	Muško	Žensko	Ukupno
Uvijek i svuda treba biti odjeven kao svećenik	10,80	16,00	14,70
Ne treba svojim odijevanjem isticati svoje svećeništvo	8,10	13,20	11,90
Ne treba se razlikovati od drugih ljudi	5,40	11,30	9,80
Izvan službe treba biti odjeven kao drugi ljudi	18,90	11,30	13,30
Odijevanje je neprimjereno i prosječnim građanima		0,90	0,70
Svećenik se treba odijevati prema vlastitu ukusu	10,80	6,60	7,70
Ovisi o okolnostima	18,90	25,50	23,80
Ne treba robovati modnim trendovima		0,90	0,70
Treba svojim odijevanjem isticati svoje svećeništvo	27,00	14,20	17,50
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 7,708$; $p > 0,05$

❶ **TABLICA 7**
Spolna pripadnost ispitanika i njihovo mišljenje o svećenikovu odijevanju (%)

Kada se zajedno promatraju slični odgovori, gotovo istovjetni, kao na primjer: ne treba svojim odijevanjem isticati svoje svećeništvo, ne treba se razlikovati od drugih ljudi i izvan službe treba biti odjeven kao drugi ljudi, vidi se da žene imaju slobodniji stav prema odijevanju svećenika izvan službe (35,8%), dok muškarci smatraju da svećenik treba svojim odijevanjem isticati svoje svećeništvo, uvijek i svuda (37,8%). S obzirom na dobnu pripadnost, vidi se da svi ispitanici ističu kako svećenikovo odijevanje treba prilagoditi okolnostima, naime danoj situaciji, kako to pokazuju rezultati u Tablici 8.

❷ **TABLICA 8**
Dobna pripadnost ispitanika i njihova mišljenja o svećenikovu odijevanju (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Uvijek i svuda treba biti odjeven kao svećenik	12,50	14,30	18,20	14,40
Ne treba svojim odijevanjem isticati svoje svećeništvo	15,00	11,90	9,10	12,30
Ne treba se razlikovati od drugih ljudi	12,50	9,50	4,50	9,60
Izvan službe treba biti odjeven kao drugi ljudi	10,00	16,70	4,50	13,00
Odijevanje je neprimjereno i prosječnim građanima		1,20		0,70
Svećenik se treba odijevati prema vlastitu ukusu	12,50	7,10		7,50
Ovisi o okolnostima	25,00	21,40	31,80	24,00
Ne treba robovati modnim trendovima			4,50	0,70
Treba svojim odijevanjem isticati svoje svećeništvo	12,50	17,90	27,30	17,80
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 15,948$; $p > 0,05$

Što svećenicima danas zamjerate?

Rezultati pokazuju kako žene podjednako svećenicima zamjeraju interes za materijalna dobra (23,1%) i međusobno nerazumijevanje (23,1%), a na trećem mjestu svećenikovo nerazumijevanje problema suvremenoga svijeta. Za razliku od žena, muškarci zamjeraju svećenicima da se ne brinu dovoljno o mladima (25,0%), interes za materijalna dobra (22,2%) i pretjeranu brigu za materijalnu izgradnju crkvenih objekata. Premda nema statistički značajne razlike prema spolnoj pripadnosti ispitanika, uočava se razlika u primjedbama što ih ispitanici upućuju svećenicima. Može se reći da se primjedbe u prvom redu odnose na materijalni status svećenika, potom je primjedba upućena na neprimjeren suvremeni pastoralni rad svećenika u današnjem svijetu. Žene na prvom mjestu ističu osobne karakteristike svećenika, a muškarci profesionalne (pastoralne).

⇒ TABLICA 9
Spol ispitanika i njihove primjedbe upućene svećeniku (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
Interes za materijalna dobra	22,20	23,10	22,90
Međusobno nerazumijevanje	11,10	23,10	20,10
Zalazak u sumnjiva društva	2,80	0,90	1,40
Nebriga za rad s mladima	25,00	8,30	12,50
Povezivanje vjere i politike	8,30	9,30	9,00
Konzervatizam		6,50	4,90
Nerazumijevanje problema suvremenoga svijeta	8,30	13,90	12,50
Preferiranje bogatih i uglednih u društvenom životu	8,30	9,30	9,00
Pretjerana briga za materijalnu izgradnju crkvenih objekata	13,90	5,60	7,60
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$$\chi^2 = 14,125; p > 0,05$$

S obzirom na dobnu pripadnost ispitanika, uočava se kako pripadnici mlađe dobne grupe najviše zamjeraju svećenicima interes za materijalna dobra, međusobno nerazumijevanje te povezivanje vjere i politike. I ispitanici srednje dobne skupine zamjeraju svećenicima prije svega interes za materijalna dobra, zatim međusobno nerazumijevanje te nerazumijevanje problema suvremenoga društva. Ispitanici pak starije dobne grupe prije svega svećenicima zamjeraju nerazumijevanje među svećenicima, podjednako nerazumijevanje problema suvremenoga života te preferiranje bogatih i uglednih ljudi u društvenom životu. Potonje primjedbe upućuju na dobru informiranost anketiranih pripadnika pokreta "MiR" o unutarcrkvenom svećeničkom životu. Između mišljenja ispitanika različitih dobnih grupa nema statistički značajne razlike.

● **TABLICA 10**
Dob ispitanika i njihove primjedbe upućene svećeniku (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Interes za materijalna dobra	26,80	21,40	18,20	22,40
Međusobno nerazumijevanje	22,00	17,90	31,80	21,10
Zalazak u sumnjiva društva		1,20	4,50	1,40
Nebriga za rad s mladima	9,80	14,30	9,10	12,20
Povezivanje vjere i politike	12,20	8,30	4,50	8,80
Konzervatizam	7,30	4,80		4,80
Nerazumijevanje problema suvremenoga svijeta	2,40	16,70	13,60	12,20
Preferiranje bogatih i uglednih u društvenom životu	9,80	8,30	13,60	9,50
Pretjerana briga za materijalnu izgradnju crkvenih objekata	9,80	7,10	4,50	7,50
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 13,365$; $p > 0,05$

Idete li svećeniku po savjet?

Odnos između svećenika i ispitanika pokreta Molitva i riječ zapravo je sveden na službeni odnos koji udovoljava potrebama vjernika. Naime, i žene (56,50%) i muškarci (44,40%) odlaze svećeniku prema potrebi. Više od trećine muškaraca vrlo rijetko ili nikada ne ide svećeniku po savjet, a tako i gotovo trećina žena. A kad već odu svećeniku, ne savjetuju se s njim, nego razgovaraju o nečem drugom. Najmanji je broj i muškaraca i žena koji idu svećeniku samo kada im treba službeno.

● **TABLICA 11**
Spolna pripadnost ispitanika i njihov odlazak svećeniku po savjet (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
Prema potrebi	44,40	56,50	53,50
Vrlo rijetko	27,80	17,60	20,10
Nikada	11,10	12,00	11,80
Odem na razgovor, ali ne po savjet	11,10	4,60	6,30
Odem samo kad mi treba službeno	5,60	7,40	6,90
Ne želim odgovoriti		1,90	1,40
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 4,757$; $p > 0,05$

Rezultati pokazuju da, s obzirom na dobnu strukturu ispitanika, prevladava mišljenje kako oni općenito idu k svećeniku prema potrebi i među njihovim mišljenjima nema statistički značajne razlike. Sve to upućuje na službeni, tradicionalni odnos ispitanika prema svećeniku. Stoga nas je dalje zanimao kakav je taj odnos ispitanika prema mjesnom župniku.

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

⇒ **TABLICA 12**
Dobna struktura ispitanika i njihov odlazak svećeniku po savjet (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Prema potrebi	46,30	53,60	72,70	54,40
Vrlo rijetko	26,80	19,00	9,10	19,70
Nikada	17,10	9,50	9,10	11,60
Odem na razgovor, ali ne po savjet	4,90	7,10	4,50	6,10
Odem samo kad mi treba službeno	4,90	9,50		6,80
Ne želim odgovoriti		1,20	4,50	1,40
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 10,868$; $p > 0,05$

Odnos ispitanika prema mjesnom župniku

Kod većine žena i muškaraca prevladava prijateljski i srdačan odnos prema mjesnom župniku. Potom se ističe službeni odnos, a relativno je nizak suradnički odnos, koji se nalazi na trećem mjestu, što zapravo i iznenađuje. To samo pokazuje kako je nedostatna suradnja između članova pokreta i njihovih mjesnih župnika, a iznenađuje i relativno visok postotak neodređenoga stava prema župniku i kod žena (26,2%) i kod muškaraca (21,6%). S obzirom na spolnu pripadnost ispitanika, nema statistički značajne razlike u njihovu shvaćanju odnosa prema mjesnom župniku.

⇒ **TABLICA 13**
Spolna pripadnost ispitanika i njihov odnos prema mjesnom župniku (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
Prijateljski i srdačan	48,60	47,70	47,90
Služben	16,20	14,00	14,60
Suradnički	13,50	12,10	12,50
Neodređen	21,60	26,20	25,00
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 0,365$; $p > 0,05$

S druge pak strane, to nije slučaj s dobnom strukturom ispitanika, gdje postoji statistički značajna razlika.

⇒ **TABLICA 14**
Dobna struktura ispitanika i njihov odnos prema mjesnom župniku (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Prijateljski i srdačan	41,50	50,00	50,00	47,60
Služben	4,90	20,20	9,10	14,30
Suradnički	14,60	11,90	9,10	12,20
Neodređen	39,00	17,90	22,70	24,50
Odbojan			9,10	1,40
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 22,306$; $p < 0,05$

Vidljivo je da kod svih dobnih grupa uglavnom prevladava prijateljski i srdačan odnos prema mjesnom župniku. Suradnički odnos pak najviše je istaknut kod pripadnika mlađe dobne skupine do 30. godine života, a službeni odnos kod pripadnika dobne grupe od 31. do 50. godine. Najindikativniji je podatak da gotovo 10% ispitanika najstarije dobne skupine izjavljuje kako ima odbojan odnos prema mjesnom župniku, što se zapravo podudara s postotkom ispitanika koji izjavljuju da svećenici često žive svoje zvanje tako da izazivaju sablazan.

Župnikovo razumijevanje pokreta "MiR"

Osim što rezultati otkrivaju odnos ispitanika s obzirom na dob i spol prema župniku, dalje pitanje otkriva i pokazuje interes, motivaciju samoga župnika da upozna nova laička crkvena gibanja, pokrete, grupe u vlastitoj župi ili biskupiji. S obzirom na to pitanje, veću suzdržanost izrazili su muškarci, među kojima više od polovice smatra da njihov župnik i razumije i ne razumije ili uglavnom ne razumije, a blizu polovice njih misli da njihov župnik u cijelosti i uglavnom razumije njihov pokret. Žene su nešto optimističnije i 64,4% njih smatra da njihov župnik u cijelosti i uglavnom razumije njihov pokret, dok ih gotovo trećina iznosi sumnju i smatra da njihov župnik i razumije i ne razumije ili uopće ne razumije njihov pokret. U mišljenjima ispitanika spolna pripadnost nema statistički značajnu razliku.

➔ TABLICA 15
Spolna pripadnost ispitanika i njihovo mišljenje o tome koliko svećenik razumije njihov pokret (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
U cijelosti razumije	16,70	21,80	20,40
Uglavnom razumije	27,80	42,60	38,70
I razumije i ne razumije	50,00	28,70	34,30
Uglavnom ne razumije	5,60	4,00	4,40
Uopće ne razumije		3,00	2,20
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 6,571$; $p > 0,05$

U odnosu na dobnu pripadnost ispitanika, vidi se kako ispitanici starijih dobnih grupa smatraju da njihov župnik uglavnom razumije njihov pokret, dok najveću sumnju izražavaju pripadnici mlađe dobne skupine. Između stavova pripadnih dobnih grupa postoji statistički značajna razlika, što pokazuju rezultati izraženi u Tablici 16.

➔ TABLICA 16
Dobna struktura ispitanika i njihovo mišljenje o tome koliko svećenik razumije njihov pokret (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
U cijelosti razumije	28,60	18,10	14,30	20,10
Uglavnom razumije	14,30	44,60	57,10	38,80
I razumije i ne razumije	51,40	30,10	19,00	33,80
Uglavnom ne razumije	5,70	4,80		4,30
Uopće ne razumije		2,40	9,50	2,90
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 22,023$; $p < 0,05$

Tko je najviše utjecao na formiranje vjerničkoga stava?

Na kraju se provjeravalo tko je najviše utjecao na formiranje vjerničkoga stava ispitanika, odnosno pripadnika laičkoga crkvenog pokreta Molitva i Riječ, te postoji li značajna razlika u njihovim stavovima s obzirom na njihovu dobnu i spolnu pripadnost. S obzirom na spol ispitanika, žene smatraju da je u najvećoj mjeri njihov vjernički stav izravni dar Božje milosti (28,6%), potom je na njihov stav utjecala obitelj (20,0%) i njihov pokret (14,3%), a tek na petom mjestu, iza zajednice vjernika, na njihov je vjernički stav utjecao svećenik. S druge pak strane, najveći broj muškaraca ističe na prvom mjestu obitelj (43,2%), potom smatraju da je njihov vjernički stav posljedica izravnoga dara Božje milosti (16,2%) i podjednako ističu na trećem mjestu kako je na njihov vjernički stav utjecao pokret kojemu pripadaju (10,8%), kao i svećenik (10,8%).

➔ TABLICA 17
Tko je najviše utjecao na formiranje vjerničkoga stava ispitanika razvrstanih prema spolnoj pripadnosti (%)

	Muško	Žensko	Ukupno
Obitelj	43,20	20,00	26,10
Prijatelji	8,10	5,70	6,30
Svećenik	10,80	10,50	10,60
Zajednica vjernika	5,40	12,40	10,60
Sâm sam do toga došao/la	5,40	8,60	7,70
Izravni dar Božje milosti	16,20	28,60	25,40
Vaš pokret	10,80	14,30	13,40
Ukupno	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 9,431; p > 0,05$

Prema rezultatima izraženim u Tablici 18, vidi se kako se s obzirom na dobnu pripadnost ispitanika kod mlade i starije grupe ispitanika ističe kako je njihov vjernički stav u najvećoj mjeri izravni dar Božje milosti, dok ispitanici srednje dobi smatraju kako je na formiranje njihova vjerničkoga stava u najvećoj mjeri utjecala obitelj. Među stavovima i mišljenjima ispitanika nema statistički značajne razlike ni s obzirom na spolnu ni s obzirom na dobnu pripadnost.

➔ TABLICA 18
Tko je najviše utjecao na formiranje vjerničkoga stava ispitanika razvrstanih prema dobnoj strukturi (%)

	Do 30 godina	Od 30 do 50 godina	50 i više godina	Ukupno
Obitelj	23,10	27,40	31,80	26,90
Prijatelji	10,30	4,80	4,50	6,20
Svećenik	2,60	13,10	13,60	10,30
Zajednica vjernika	10,30	10,70	9,10	10,30
Sâm sam do toga došao/la	10,30	8,30		7,60
Izravni dar Božje milosti	30,80	20,20	36,40	25,50
Vaš pokret	12,80	15,50	4,50	13,10
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

$\chi^2 = 11,043; p > 0,05$

I ovdje se pokazuje kako je obitelj osnovna stanica društva, kao što to potvrđuju i druga socioreligijska istraživanja (Aračić, Črpić i Nikodem, 2003.), a istaknuto mjesto nakon obitelji zauzima i osobno religiozno iskustvo pripadnika pokreta.

ZAKLJUČNO RAZMIŠLJANJE

Izneseni podaci parcijalni su i izražavaju samo neke pokazatelje mišljenja, stavova i odnosa anketiranih pripadnika laičkoga crkvenog pokreta "MiR" prema Katoličkoj crkvi i njezinim svećenicima.

Anketirani ispitanici molitvenoga pokreta Molitva i Riječ pokazuju, s jedne strane, dosta kritičan stav prema Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj. S druge pak strane, u njihovu mišljenju zrcali se odgovoran, vjernički zrelo stav, kada se ima na umu da je riječ o zahtjevnom spasenjskom evanđeoskom planu što ga svaki vjernik ostvaruje na individualnoj razini u zajednici vjernika, u Crkvi. Evanđelje je poziv na svetost i savršenost života, upućen svakom čovjeku, i stoga stav ispitanika, sukladno njihovu molitvenom i apostolskom iskustvu, zapravo u najvećoj mjeri izražava njihovo nastojanje i težnju da se što više približe Evanđelju. U tom svjetlu anketirani ispitanici razmišljaju o evanđeoskom svjedočenju i životu opće Crkve i njezinih službenika. Stoga u mišljenju ispitanika, bez obzira na njihovu spol i dob, prevladava mišljenje kako Katolička crkva u Hrvatskoj nastoji svjedočiti i živjeti Evanđelje, a njezini svećenici trude se živjeti svoj svećenički poziv. Pritom ispitanici znatno izbjegavaju afirmativne i pozitivne odgovore, poput "potpuno ga žive i svjedoče". Jedan od mogućih razloga takva odmjerena stava prema Crkvi i njezinim svećenicima mogu biti i vlastita iskustva pojedinih ispitanika, bilo u odnosu na Katoličku crkvu ili u odnosu na njezine svećenike tijekom raznih društvenih faza (komunizam, Domovinski rat, demokratska tranzicija hrvatskoga društva). No treba istaknuti da ispitanici s obzirom na spol smatraju da se svećenici trude živjeti svoj poziv na uzornoj visini. S obzirom na dob, ispitanici najmlađe dobne skupine svoju prosudbu povezuju uz pojedinoga svećenika, dok pripadnici drugih dviju dobnih skupina ističu kako se svećenici trude živjeti svoje zvanje na uzornoj visini ($p < 0,05$).

Službenoga predstavnika Katoličke crkve, naime katoličkoga svećenika, žene ponajprije percipiraju kao "duhovnog vođu", a muškarci kao "graditelja žive Crkve".

Dobiveni rezultati pokazuju da žene smatraju kako se svećenici trebaju odijevati situacijski, dakle, ovisno o danim okolnostima, a muškarci prije svega misle da svećenik svojim odijevanjem treba svuda isticati svoje svećeništvo. S obzirom na našu drugu nezavisnu varijablu, pokazalo se kako sve dobne

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

skupine ističu da se svećenici trebaju odijevati situacijski, tj. ovisno o okolnostima.

Ono što žene prije svega zamjeraju svećenicima jest interes za materijalna dobra, dok muškarci na prvom mjestu ističu neprimjeren rad s mladima.

Prema katoličkim svećenicima, kojima idu po savjet prema potrebi, anketirani ispitanici zadržavaju tradicionalni odnos, koji obilježavaju prijateljstvo i zadovoljavanje religijskih potreba. S druge pak strane, u vrlo niskom stupnju izražena je suradnja između svećenika i anketiranih pripadnika pokreta "MiR". Kada se ima na umu da je, prema rezultatima ovoga istraživanja, svećenik vrlo malo utjecao na formiranje vjerničkoga stava, zapravo i ne iznenađuje ovakav odnos između ispitanika i njihovih župnika.

Na kraju se može ustvrditi da, prema dobivenim podacima, Katolička crkva nastoji živjeti i svjedočiti Evanđelje, a da se njezini svećenici uglavnom trude živjeti svoje zvanje na uzornoj razini, ali da se ipak između njih i anketiranih pripadnika "MiR" ne uspostavlja poželjna suradnja ni partnerstvo prema dinamici nove uloge laika u Crkvi i u društvu. Ostao je tradicionalan odnos i nije došlo do znatnijega pomaka u shvaćanju nove uloge laika u crkvenoj zajednici, što dostatno govori o zatvorenom krugu, u kojem se zapravo očekuje da netko napravi prvi iskorak. Nužan je dijalog, suradnja i partnerstvo između laika, pripadnika crkvenih pokreta i župnika, odnosno duhovnoga vođe. Istraživati razloge zbog kojih su navedeni elementi izostali i je li krivnja na laicima, svećenicima ili pak i na jednim i na drugima, nije zadaća ovoga rada.

BILJEŠKE

¹ "Uz dopuštenje i blagoslov kardinala Kuharića, dr. Tomislav Ivančić i mr. sc. dr. Marina Marinović osnovali [su] Centar za duhovnu pomoć, kao društveno-humanitarnu organizaciju, kojoj je dr. Ivančić predstojnik, a dr. Marina Marinović ravnateljica i u kojem radi pet djelatnika. Načini i metode liječenja "slomljenog srca" (moralnih rana) preporučuje papa Ivan Pavao II. u enciklici *Salvifici doloris* nazvani su *hagioterapija-liječenje svetim*, a područje na kojem se događa – duhovna medicina. To nije liječenje svetošću ljudskom, nego milošću Božjom, koja se posreduje naviještanjem Božje Riječi, poukom, savjetom, osobito molitvom, te primanjem sakramenata" (Barun, ur., 1995.).

² I prije utemeljenja CDP prof. dr. Ivančić dugi je niz godina radio s ljudima na uklanjanju njihovih duhovnih patnji. Na temelju praktičnoga rada, teološkog i duhovnog iskustva razvio je autentičan model pružanja duhovne pomoći, koji je nazvan *hagioterapija*. Nadahnuće za "specijalizirani" način pružanja duhovne pomoći zajednica "MiR" pronalazi u enciklici pape Ivana Pavla II. "Spasonosno trpljenje", u kojoj se govori o duhovnoj dimenziji boli (*Salvifici doloris*, br.

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

4). CDP pruža duhovno savjetovanje i terapiju: osobama u duhovnim traumama, osobama iskrivljenih životno-moralnih stavova, ovisnicima o drogi, alkoholu, kocki, okultnim praksama, ljudima koji tragaju za smislom, Bogom, nadom, razumijevanjem (Majstorović, Barun, 1999., 29-36).

³ Kako bi se mogao izračunavati hi-kvadrat, podijelili smo dobnu pripadnost ispitanika na tri dobne skupine, i to: do 30 godina, od 31 do 50 godina te od 51 godine naviše.

LITERATURA

Aračić, P., Črpić, G., Nikodem, K. (2003.), *Postkomunistički horizonti. Obrisi sustava vrijednosti i religijskih orijentacija u deset postkomunističkih zemalja*, Biblioteka Diacovensia, Đakovo.

Bahtijarević, Š. (1985.), *Religijska situacija na području zagrebačke regije*, Zagreb, Institut za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu.

Bahtijarević, Š., Vrcan, S. (1975.), *Manifestacija religioznog ponašanja stanovnika zagrebačke regije*, Zagreb, Institut za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu.

Barker, E. (1999.), *New Religious Movement. A Practical Introduction*, HMSO, London.

Barun, P. (ur.) (1995.), *Molitvena zajednica MIR*, Molitvena zajednica "Molitva i Riječ", Zagreb.

Beckford, J. A. (2003.), *Social Theory and Religion*, University Press, Cambridge.

Blažević, J., Nikić, M., Koprek, I. (2001.), *Duhovni i religiozni pokreti*. U: P. Aračić, (ur.), *Jeremija, što vidiš? (Jr 24,3), Crkva u hrvatskom tranzicijskom društvu*, Diacovensia, Đakovo.

Fenomen sekta ili religioznih pokreta (1986.), Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

Foretić, D. (1994.), *Riječ urednika*. U: *Iskustva susreta s Bogom, Novi koraci*; Tevizija, Zagreb.

Ivančić, T. (1981.), *Duhovni pokreti u Crkvi u Hrvata*, *Crkva u svijetu*, 16, 3, 247-252.

Ivančić, T. (1983.), *Evangelizacijska uloga kršćanskih bazičnih i drugih skupina*, *Crkva u svijetu*, 18, 1, 17-28.

Ivančić, T. (1995.), *Evangelizacijski profil Katoličkog seminara MIR, priručnik za voditelje seminara*, ur. Barun, P., Peterlin M., Franjčević, S., Zagreb.

Ivančić, T. (1997.), *Smjernice za duhovni život Zajednice Molitva i Riječ*, Zajednica Molitva i Riječ, Zagreb.

Ivančić, T. (1998.), *Katolički seminar MiR. Model evangelizacije utemeljen na prvokršćanskom katekumenatu*, Zajednica "Molitva i Riječ", Zagreb.

Jukić, J. (1991.), *Budućnost religije*, Split, Matica hrvatska.

Majstorović, M., Barun, P. (1999.), *Zajednica "Molitva i Riječ"*. U: *Zajedničko svjedočenje vjere*, Glas koncila, Zagreb.

Marinović Jerolimov, D. (2000.), *Religijske promjene u tranzicijskim uvjetima*, *Sociologija sela* 1/2, (147/148), 43-80.

Nikić, M. (ur.) (1997.), *Novi religiozni pokreti*, Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu, Zagreb.

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

Štetić, Z. (1993.), *Zajednica molitvenih skupina za evangelizaciju*. U: S. Baloban (ur.), *Zbor hrvatskih vjernika laika Zagreb, 16.-18. listopada 1992.*, Glas koncila – Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 198-199.

Tadić, S. (2002.), *Tražitelji Svetoga, Prilog fenomenologiji eklezijalnih pokreta*, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb.

Vijeće za laike HBK (1992.), *Zbor hrvatskih vjernika laika, Zagreb, 16.-18. listopada 1992. Obnoviti lice zemlje*, ur. Stjepan Baloban, Glas Koncila-Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

Vijeće za laike HBK (1995.), *Crkva, demokracija, opće dobro u Hrvatskoj, "Studijski dani"*, Zagreb 31. ožujka – 1. travnja 1995., ur. Stjepan Baloban, Zagreb.

Vijeće za laike HBK (2002.a), *Hrvatski katolički pokret. Zbornik radova s Međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Zagrebu i Krku od 29. do 31. ožujka 2001.*, ur. Zlatko Matijević, Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

Vijeće za laike HBK (2002.b), *Mogućnosti organiziranog djelovanja vjernika laika u Hrvatskoj. Simpozij hrvatskih vjernika laika Osijek, 5.-6. listopada 2001.*, ur. Đuro Hranić, Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

Some Aspects of the Relationship Between Members of the Movement Prayer and Word and the Catholic Church in Croatia

Vine MIHALJEVIĆ, Marko MARINIĆ, Stipe TADIĆ
Institute of Social Sciences Ivo Pilar, Zagreb

Empirical research among the members of the new lay ecclesiastical movements was conducted in 2001. As there were also 148 members of the autochthonous Croatian movement Prayer and Word among the examinees, several issues regarding their relationship towards the institution of the Catholic Church have been selected for the purpose of this article. First, some basic information about the establishment and activity of this movement has been presented, then the sociodemographic characteristics of the examinees. Finally, most of the article is dedicated to certain aspects regarding the relationship of the members of the Prayer and Word movement towards the Catholic Church and its officials, from the point of view of two independent variables: gender and age. The research has shown that the highest percentage of examinees are of the opinion that the Catholic Church is attempting to live the Gospel and bear witness to it, i.e. striving to live their calling on an exemplary level. Women perceive priests first and foremost as "spiritual leaders", while men regard them as "builders of the living church". As far as the priests' attire is concerned, women are more inclined to think that priests should dress according to occasion, while men believe they should always emphasise their priesthood wherever they are. Regardless of gender or age,

DRUŠ. ISTRAŽ. ZAGREB
GOD. 14 (2005),
BR. 1-2 (75-76),
STR. 113-133

MIHALJEVIĆ, V.,
MARINIĆ, M., TADIĆ, S.:
NEKI VIDOVI ODNOSA...

examinees will go to the priest for advice only on occasion. The results of the research have demonstrated that the examined members of the ecclesiastical movement Prayer and Word have a rather critical attitude towards their parent religious institution, with which they do not exchange the kind of cooperation and understanding that would be desirable according to the opinions of the examinees.

Einige Aspekte im Verhältnis zwischen Mitgliedern der Religionsgemeinschaft "Gebet und Wort" und der katholischen Kirche in Kroatien

Vine MIHALJEVIĆ, Marko MARINIĆ, Stipe TADIĆ
Ivo-Pilar-Institut für Gesellschaftswissenschaften, Zagreb

Im Jahre 2001 wurde unter Mitgliedern neuer kirchlicher Laienbewegungen eine Untersuchung durchgeführt, an der auch 148 Mitglieder der autochthonen kroatischen Religionsgemeinschaft "Gebet und Wort" (GuW) teilnahmen. Für diesen Artikel wurden daraus einige Fragen extrahiert, die sich auf das Verhältnis dieser Gemeinschaft zur katholischen Kirche beziehen. Zunächst erhält der Leser grundlegende Informationen zur Gründung und Wirkung dieser Religionsgemeinschaft. Sodann werden bestimmte soziodemografische Merkmale der Befragten angeführt. Der Hauptteil des Artikels widmet sich bestimmten Aspekten im Verhältnis der GuW-Mitglieder zur katholischen Kirche und ihren Geistlichen, stets ausgehend von den unabhängigen Variablen der Geschlechtszugehörigkeit und des Alters. Die Untersuchung erbrachte, dass die Mehrzahl der Befragten die Meinung vertritt, die katholische Kirche sei bestrebt, das Evangelium in Wort und Tat zu bezeugen, auch seien ihre Geistlichen darum bemüht, ihrer Berufung auf vorbildliche Weise nachzukommen. Der Priester wird von Frauen in erster Linie als "geistiger Führer" wahrgenommen, von Männern wiederum vornehmlich als "Erbauer der lebendigen Kirche". Was die Bekleidung der Priester außerhalb ihres Kirchendienstes betrifft, befürworten Frauen eine dem jeweiligen Anlass angemessene Bekleidungsweise, während Männer die Meinung vertreten, dass das Priesteramt immer und überall erkennbar sein müsse. Unabhängig von Geschlechtszugehörigkeit und Alter wird bei Frauen und Männern der seelsorgerische Rat eines Priesters nur zu bestimmten Anlässen eingeholt. Laut Untersuchungsergebnissen nehmen die Mitglieder der Gemeinschaft "Gebet und Wort" eine recht kritische Position zur Mutterkirche ein, mit der sich die Zusammenarbeit und das gegenseitige Verhältnis nicht in der erwünschten Weise gestaltet.